

Ošękova práce tak bezesporu splňuje cíle, které si vytyčila – podařilo se jí přiblížit čtenáři jak březnové události, tak i širší kontext tohoto měsíce; Piotr Ošęka tak na sebe vzal roli nejen pozorovatele, ale i zprostředkovatele.

Michaela Kůželová

Carolina Vendil Pallin, **Russian Military Reform. A Failed Exercise in Defence Decision Making.** New York: Routledge, 2009, 248 s.

Publikace se zabývá reformami ruské armády v období po konci studené války. Obrovskou sovětskou armádu, po léta cvičenou a vyzbrojovanou na konvenční bipolární konflikt, bylo třeba radikálně pozměnit, tak aby odpovídala současným potřebám a byla schopna reagovat na nové hrozby. Dědictví sovětské epochy je však do dnešních časů velkou zátěží, a to jak ve strategickém uvažování, tak i v každodenním životě ruských ozbrojených sil. Po dlouhou dobu zažitě modely se mění jen velmi pozvolna a to ještě ne vždy správným směrem.

S prvními pokusy o reformu ruských ozbrojených sil přišel Michail Gorbačov, reformní kroky pokračovaly i za vlády Jelcina a Putina.

Konflikt v Čečensku je zde využit jako jakási případová studie, která autorce umožňuje dokázat naprostou nepřipravenost ruské armády na nové výzvy, která, ač v obrovské přesile, nebyla konflikt schopna řešit. Problémy v Čečensku byly velmi důrazným podnětem k reformám z let 1997–1998, ty se však na počátku Putinovy vlády zpomalily. Velkým problémem nadále zůstávají spory mezi různými zájmovými skupinami, armáda je stále netransparentní, stejně tak jako její financování, a podle autorky je i proto tak málo efektivní. Neexistuje shoda o největších hrozbách, kterým je třeba čelit, následně je obtížné rozhodnout, které zbraně modernizovat, které nakupovat a na jaký typ jednotek má být kladen největší důraz. Zakotvení Ruska a jeho ambicí v globální politice je dnes již též odlišné, jelikož Rusko není součástí žádné organizace, kterou by bylo možné srovnat s někdejší Varšavskou smlouvou. Smlouva o kolektivní bezpečnosti je její pouze velmi nedostatečnou náhradou.

Již na začátku devadesátých let volal generál Lobov po tom, aby byla vytvořena nová vojenská doktrína. Hrozba totální války s NATO se po skončení studené války ukázala již jako velmi nepravděpodobná, Rusko se dokonce začalo účastnit některých aliančních operací. Na druhé straně musela ruská armáda na počátku 90. let čelit hrozbám regionálních konfliktů uvnitř samotného Společenství nezávislých států (Podněstří, Abcházie či Tádžikistán). V roce 1994 musela ruská armáda bojovat dokonce na svém vlastním území, a to v již zmíněném Čečensku, Rusko čelilo i řadě teroristických útoků. Na takovou situaci nebyly ruské ozbrojené síly příliš připraveny, ale ani to nepřimělo ministrovo obrany k tomu, aby se situací hlouběji zabývalo. Budováním systému vertikální moci se omezují možnosti jakékoli možné kontroly. A to jen zvětšuje problémy, v kterých se ruská armáda nachází.

Závěrem práce autorka dodává, že reformu armády nadále komplikuje nejen nedostatek finančních prostředků, související s prudkým poklesem cen ropy, ale i demografický vývoj Ruska a v neposlední řadě také stále nestabilní situace na Kavkaze.

Čtenář velmi ocení slovníček, v němž jsou vysvětleny některé pojmy a zkratky použité v textu, stejně jako i řadu tabulek a diagramů znázorňujících strukturu a počty ruských ozbrojených sil.

Petr Pojman

Je. I. Pivovarov, **Postsovetskoe prostranstvo: al'ternativy integracii: istoričeskij očerk**. Sankt Peterburg: Aleteja, 2008, 320 s.

Kniha Jefima Pivovara, rektora Ruské státní univerzity humanitních věd (RGGU) v Moskvě a specialisty na sociální a hospodářské dějiny Ruska a zemí postsovětského prostoru, se zaměřuje na ekonomické, politické, sociální a kulturní integrační procesy v zemích bývalého Sovětského svazu. Autor se nejprve věnuje problému mezistátní integrace z teoretické stránky. Teoretický výklad pak doplňuje konkrétními praktickými příklady ze studovaného regionu. Autor tak poskytuje čtenáři dobře strukturovaný přehled nejvýznamnějších regionálních uskupení a „integračních projektů“ v prostoru bývalého Sovětského svazu, jako je Společenství nezávislých států (SNS), Eurasijské ekonomické společenství (JevrAzES) či GUUAM. Jednotlivé projekty rozebírá kombinací chronologického popisu a výkladu jejich funkcí. Přílohy zahrnují výběr klíčových mezinárodních, hlavně zakládajících smluv, které by měly sloužit k lepší orientaci čtenáře v tématu, dále pak obsáhlý poznámkový aparát a souhrnnou bibliografii.

Kristina Osipova

Peter Stearns, **American Fear: The Causes and Consequences of High Anxiety**. New York: Routledge, 2006, 256 s.

Stearnsova kniha pojednává o psychologických dopadech událostí z 11. září 2001 na Spojené státy americké. Od osudného útoku žije americká společnost stále ve strachu, jehož podoby autor rozebírá. V první části knihy představuje, co to strach vůbec je a čím se lišil strach bezprostředně po útoku na Pearl Harbor od strachu, který zachvátil Spojené státy po útoku na Světové obchodní centrum v roce 2001. Oba útoky byly velmi nečekané a překvapující. Po útoku na Pearl Harbor na sklonku roku 1941 se lidé na kontinentě obávali dalších úderů, které mohly